

dr hab. Arkadiusz Krupa
Dziedzina, sztuki muzyczne
Dyscyplina, instrumentalistyka
Uniwersytet Muzyczny Fryderyka Chopina
w Warszawie

Recenzja pracy doktorskiej Pana mgr Juliusza Domaniaka

Zleceńodawca recenzji

Rada Wydziału Instrumentalnego Akademii Muzycznej im. S. Moniuszki w Gdańsku, pismo z dnia 30 września 2019 roku. Zlecenie podjęte na podstawie Ustawy z dnia 14 marca 2003 roku o stopniach i tytule naukowym oraz stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. Z 2003 roku, nr 65. Poz. 595 z późniejszymi zmianami)

Dotyczy:

Uchwały Rady Wydziału Instrumentalnego Akademii Muzycznej im. S. Moniuszki w Gdańsku z dnia 26.09.2016 roku, w sprawie wszczęcia przewodu doktorskiego Pana mgr Juliusza Domaniaka.

Na podstawie przekazanej mi przez Panią Dziekan Wydziału Instrumentalnego Akademii Muzycznej im. S. Moniuszki w Gdańsku prof. dr hab. Elżbietę Rosińską - kompletnej dokumentacji, stwierdzam, że w świetle Ustawy z dnia 14.03.2003 roku o stopniach i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. Nr 65, poz. 595 z późn. zm.) Rada Wydziału posiadała uprawnienia do prowadzenia przewodu doktorskiego w dyscyplinie artystycznej instrumentalistyka.

Uchwały w sprawie wszczęcia przewodu doktorskiego mgr Juliusz Domaniaka, wyznaczenia promotora i recenzentów zostały podjęte prawomocnie, zgodnie z art. 14 ust. 2 pkt 2 wyżej wymienionej Ustawy.

Podstawowe dane o kandydacie

Juliusz Domaniak edukację muzyczną rozpoczął w Białymstoku w PSM w klasie fletu mgr Aleksandry Tomaszewskiej. W 2009 ukończył OSM II st. W Białymstoku w klasie mgr Magdaleny Jakubowskiej-Puchalskiej. W roku 2014 ukończył z wyróżnieniem Akademię Muzyczną im. Stanisława Moniuszki w Gdańsku w klasie prof. Krzysztofa Langmana. Brał udział w wielu kursach mistrzowskich oraz konkursach muzycznych. Od 2015 roku jest flecistą Opery Wrocławskiej.

Współpracuje z wieloma orkiestrami, prowadzi ożywioną działalność koncertową która przekracza ramy orkiestrowe i sięga zarówno do kameralistyki jak i muzyki solowej.

W środowisku muzycznym jest osobą lubianą i cenioną zarówno za wysoki poziom artystyczny jaki prezentuje w swej grze, ale także za skromność oraz pogodny charakter.

Ocena pracy doktorskiej

Praca doktorska magistra Juliusza Domaniaka pt.

„FLET W TWÓRCZOŚCI SOLOWEJ I KAMERALNEJ HENRYKA HUBERTUSA JABŁOŃSKIEGO I KRZYSZTOFA OLCZAKA” przygotowana pod kierunkiem prof.

Krzysztofa Langmana oraz ad. dr hab. Moniki Karwaszewskiej składa się z czterech głównych rozdziałów poprzedzonych wstępem:

- I. Koncert polski w XX wieku – tradycja i nowoczesność
- II. Trio z udziałem fletu w muzyce polskiej XX wieku
- III. Henryk Hubertus Jabłoński i Krzysztof Olczak – rys biograficzny i opis twórczości
- IV. Analiza formalno-wykonawcza *Koncertu na flet i orkiestrę*, *Tria na flet, klarnet i wiolonczelę (fagot)* Henryka Hubertusa Jabłońskiego oraz *Koncertu na flet i orkiestrę* Krzysztofa Olczaka

zakończenia, bibliografii, spisu przykładów, spisu fotografii oraz spisu tabel.

Jak sam autor dysertacji we wstępie podkreśla, impulsem do podjęcia założonej problematyki była chęć zbadania oraz zgłębienia wiedzy na temat kompozytorów związanych twórczo z Gdańskiem, w repertuarze których występują utwory napisane na składy wykonawcze z udziałem fletu. Pozytywnym aspektem dysertacji jest rozszerzenie jej tematyki o cenne informacje dotyczące formy koncertu polskiego w XX wieku w następujących podpunktach:

- W tradycji neoklasycznej i postromantycznej. Koncert konwencjonalny (1945-1959),
- Koncert nowoczesny (1959-1975), Koncert ponowoczesny (1976-1995),
- Koncert fletowy.

Każdy z podpunktów w czytelny i zadowalający sposób objaśnia czytelnikowi niezbędną wiedzę dotyczącą ww. zagadnień, najdokładniej opisując ostatni podpunkt czyli koncert fletowy, dzięki czemu instrumentalista pragnący zaznajomić się ze współczesną polską koncertową literaturą fletową, znajdzie w tej pracy interesujące źródło z krótkim opisem wielu XX wiecznych koncertów.

Podobnie opisany jest drugi rozdział dotyczący Trio z udziałem fletu w muzyce polskiej XX wieku.

W rozdziale trzecim autor przybliży czytelnikowi postacie dwóch wybitnych polskich kompozytorów oraz instrumentalistów, którzy są zarazem autorami kompozycji wybranych jako dzieła artystyczne przez pana magistra Juliusza Domaniaka. Życie, twórczość oraz jej podział na okresy są dość skromnie, aczkolwiek wystarczająco przedstawione.

W czwartym rozdziale dotyczącym głównie analizy wybranych utworów, można na wstępie odnaleźć wiele cennych informacji dotyczących genezy utworów, prawykonań, oraz ogólnej charakterystyki.

Sama analiza w *Koncertie na flet i orkiestrę* Henryka Hubertusa Jabłońskiego przedstawiona jest w bardzo dogłębny sposób i zauważalna jest w niej sprawna umiejętność muzycznej analizy z wszystkimi jej elementami oraz nazewnictwem. Większość opisywanych fragmentów utworu, jego motywów, opatrzona jest przykładami nutowymi, co znacząco ułatwia zrozumienie analizy poszczególnych motywów, czy całych części.

Nieco skromniej a może wręcz skromnie opisane oraz przeanalizowane jest *Trio* tegoż samego kompozytora. „Mieści się” ono na dziewięciu wprawdzie stronach, co mogłoby być w pełni zadowalające gdyby nie fakt, iż głównym materiałem stanowiącym o rozmiarze tego podrozdziału są...przykłady nutowe. Drobnym błędem dotyczącym Trio, to nazwa pierwszej części w spisie treści Allegro zamiast Andante. W opisie dzieła Doktorant wymienia kolejno

części już w prawidłowy sposób (str.64), choć tzw. „chochlik drukarski” pojawia się raz jeszcze na stronie 65.

W *Koncertcie na flet i orkiestrę* Krzysztofa Olczaka, Pan Juliusz Domaniak powraca do lepszej jakości muzycznej analizy i w odpowiedni sposób analizuje cały utwór ułatwiając zrozumienie budowy, czy formy kolejnym potencjalnym wykonawcom tego jakże interesującego utworu, którego tajemniczym blaskiem oraz świetnym wykonaniem jestem osobiście zauroczony, a do którego popularyzacji autor dysertacji z pewnością się przyczyni.

Opis dzieła artystycznego

Dzieło artystyczne składa się z trzech opisanych w pracy doktorskiej utworów Tria na flet, klarnet i wiolonczelę (fagot), Koncertu na flet i orkiestrę, Hubertusa Jabłońskiego oraz Koncertu na flet i orkiestrę Krzysztofa Olczaka), zarejestrowanych na nośniku cyfrowym.

Trio na flet klarnet i wiolonczelę Henryka Hubertusa Jabłońskiego

Wykonawcy:

1.) **Juliusz Domaniak** - flet, **Sławomir Zawadzki** - klarnet, **Jacek Francuz** - wiolonczela
Nagranie zrealizowano 13 maja 2019 w Uniq Sound Studio we Wrocławiu (realizator Mateusz Hryniewski).

Koncert na flet i orkiestrę Henryka Hubertusa Jabłońskiego

2.) **Sylwia Janiak - Kobylińska** dyrygent, **Juliusz Domaniak** - flet

Orkiestra symfoniczna złożona z zaproszonych do projektu artystów muzyków (wyszczególnionych przez Pana Domaniaka w opisie dzieła artystycznego).

Nagrania dokonano 23 września 2019 w Sali Koncertowej Akademii Muzycznej im. S. Moniuszki w Gdańsku (realizator Anna Kasprzycka).

(Koncert na flet i orkiestrę Krzysztofa Olczaka)

3.) **Ariel Ludwiczak** - dyrygent, **Juliusz Domaniak** - flet

Orkiestra symfoniczna złożona z zaproszonych do projektu artystów muzyków (wyszczególnionych przez Pana Domaniaka w opisie dzieła artystycznego).

Nagrania dokonano 6 i 7 lutego 2018 roku w Sali Koncertowej Polskiej Filharmonii Kameralnej Sopot (realizator Marcin Kowalczyk).

Pierwszym utworem na załączonym do opisu dzieła artystycznego jest

„Trio na flet klarnet i wiolonczelę” Henryka Hubertusa Jabłońskiego.

Pierwsza część zaczyna się od tempa andante w którym dominuje ciepłe pastelowe wyrównane brzmienie w całym zespole. Kolejne motywy, mogą być przykładem odpowiedniej współpracy czy „zgrania” wykonawców. Wspólne rozumienie frazy jest w całym zespole naturalne i dojrzałe. Dynamika odpowiednio dobrana jest do poszczególnych fragmentów, z uwzględnieniem wyróżnienia motywów przewodnich w danym fragmencie utworu. Jakość wykonania zostaje utrzymana w pozostałych częściach (Allegro, Largo, Allegro Vivace), niemniej można usłyszeć drobne uchybienia wynikające jak sądzę ze sposobu realizacji nagrania które polegało być może na nagrywaniu dłuższymi fragmentami. Zauważalne są na przestrzeni całego Tria drobne usterki artykulacyjne oraz intonacyjne. Parę dosłownie drobnych nierówności które ze wspomnianymi wcześniej mankamentami nie zmieniają pozytywnego obrazu całego nagrania, do tego najczęściej nie są one autorstwa Doktoranta. Mając wątpliwości odnośnie rodzaju ekspresji w całym utworze, pozwoliłem sobie na zadanie pytania Panu Domaniakowi dlaczego wiolonczela jest jedynym instrumentem który używa wibrata podczas gry? Otrzymałem odpowiedź iż był to celowy zamysł, gdyż charak-

ter utworu nawiązuje melodyką do muzyki dawnej i aby uchwycić jej charakter, partie fletu oraz klarnetu czyli instrumentów które dominują w prowadzeniu fraz, będą powściągliwe w aspekcie wibracji które to wytłumaczenie uznaję za zasadne, choć uważam iż pomimo współczesnego instrumentu, można było stonować piękną ale odosobnioną w tym utworze technikę wibrata także u Pana wiolonczelisty.

Kolejny utwór na płycie to „Koncert na Flet i Orkiestrę” Henryka Hubertusa Jabłońskiego.

Na przestrzeni wszystkich części utworu, partie solowe fletu są mocno eksponowane, często wręcz wyodrębnione, tworząc dialog pomiędzy solistą a orkiestrą. W tym utworze Doktorant imponuje sprawnością techniczną i dokładną realizacją swej partii pomimo wirtuozowskiego charakteru wielu skomplikowanych technicznie motywów. O trudności utworu świadczą nieliczne aczkolwiek nieprecyzyjnie zagrane fragmenty w wykonaniu pierwszych skrzypiec, którym nie zawsze udawało się zrealizować w czytelny dla słuchacza sposób przebiegi szesnastkowe.

W drugiej części utworu „Alla Marcia”, występuje flet oraz instrumenty perkusyjne. Ta interesująca rytmiczna część wykonana jest bez zastrzeżeń. W trzeciej części „Largo”, dominuje ekspresja w której Pan Domaniak udowadnia, iż dysponuje piękną wibracją którą świadomie stosuje wtedy kiedy charakter utworu tego wymaga lub istnieje ku temu teoretyczne uzasadnienie.

Ostania część to ponownie popis wirtuozerii Doktoranta który brawurowo realizuje swoją partię i choć jednego fletowego glissanda zapisanego w partyturze niedosłyszałem, to wykonanie tej części oraz całego utworu budzi respekt i świadczy o wysokich umiejętnościach w sztuce gry na flecie Pana Domaniaka.

Ostatni utwór „zamykający” płytę to skomponowany w 2014 roku w Koncert na flet i orkiestrę Krzysztofa Olczaka.

Wspaniały utwór o zróżnicowanym charakterze, który ma w sobie jakąś magię, trzyma w napięciu, pobudza wyobraźnię, kroczący rytm niemal hipnotyzuje słuchacza. Doskonała instrumentacja, czyni z niego prawdziwą „perłę” we współczesnej literaturze fletowej. Wykorzystanie (wymienne) fletu, fletu altowego oraz fletu piccolo, ukazuje głos solowy w tym koncercie jako jeden instrument o wybijającej skali, wspaniale przedstawiający jego wszelkie walory które to już sam Doktorant miał okazję zaprezentować w pełnej krasie. Odnoszę wrażenie iż to ten właśnie utwór przedstawiony jako dzieło artystyczne, w kontekście całej pracy doktorskiej jest jej najmocniejszym punktem. Moim skromnym zdaniem sam utwór Profesora Olczaka mógłby być osobnym a jednocześnie kompletnym przedmiotem dysertacji.

Sluchajac nagrania odnioslem wrazenie, iz Pan Juliusz Domaniak „porusza” sie po falach motywow tego wlasnie Koncertu z niezwykla „lekkością”, prezentujac wspaniala technike palcowa, ale takze ekspresje oraz rone rodzaje artykulacji a kazda z nich czytelna, bez skazy. Intonacja rowniez nie budzi zastrzezen pomimo wykonania utworu na trzech zroznicowanych pod wzgledem rozmiarow instrumentach, co stanowi dla wykonawcy flecisty duze wyzwanie zwlaszcza artykulacyjno-intonacyjne.

Podsumowujac zaprezentowane artystyczne dzieło, nalezy wspomniec o ogromnym wysilku który Doktorant wlozil w organizacje nagrania dwuch koncertow z orkiestra oraz tria i zaangażowaniu w to przedsiwzięcie ogromnej ilosci osob. Przygotowanie Pana Domaniaka do kazdego z utworow stalo na wysokim artystycznym poziomie a opis dzieła (poza skromniejszym tym dotyczacym „Tria”), zawiera zarowno dokladna analize opisywanych utworow i stanowi cenny material zrodlowy dla dalszych badan nad powyzsza problematyka, lub bedzie interesujaca lektura dla potencjalnego wykonawcy przed wykonaniem jednego z trzech utworow bedacych tematem dysertacji pana Juliusza Domaniaka.

Konkluzja

Stwierdzam, ze doktorant wykazal sie glęboka wiedza teoretyczna i praktyczna w zakresie swojej dyscypliny. Wysoki poziom zaprezentowany w dziele artystycznym oraz odpowiedni jego opis, przyczyni sie z pewnościa do popularyzacji utworow fletowych w twórczości solowej i kameralnej Henryka Hubertusa Jablonskiego oraz Krzysztofa Olczaka. Praca doktorska pana magistra Juliusza Domaniaka spelnia wymagania art. 13 ust. 1 Ustawy z dnia 14.03.2003(z późniejszymi zmianami).

Pracę doktorską przyjmuję.

dr hab. Arkadiusz Krupa
UMFC w Warszawie